Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮНЬ 28 пятница № 147 (3148)

Сэн 10 мүнгэ.

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕДЭЙ ХАНДАЛГА

Бүхы эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба служащинуудта, профессиональна союзуудай бүхы членүүдтэ

Нүхэдүүд!

Капиталистическэ дэлхэй хадаа дэлхэйн дайгаар дахин долгисобо. Хоёрдохи империалистическэ дайн болбол бүхы дэлхэйн хүн зоной хахадһаань үлүүе өөрын орбитада оруулаа. Бүхы капиталистическэ дэлхэйдэ — Европодо ба Азида, Америкэдэ, Африкада ба Австралида — промышленность, транспорт ба хүдөө ажахы хадаа дайнай интересүүдтэ бүрин мэдэгдэнэ. Капиталистическэ эксплоатациин пресс шанга хүрэтэр шангадхагдаа, хүдэлмэришэд хадаа сутка соогоо 10-12 час ба үлүүшье хүдэлмэрилжэ, амаралтын үдэр ба һайнүдэрнүүд болюулагданхай. Капиталистическэ гүрэнүүд болбол ажахые бүтээрэнь военизацилжа, сэрэгэй бүхы түрэлэй зэбсэг үйлэдбэрилгые туйлай ехээр дээшэлүүлээ.

Тиимэһээ, манай орондо эсэргүү дайнай аюул ехэ болоо, уласхоорондын оршомбайдал гэнэтын ушаараа хүндэ хүшэр болоо.

Иимэ условинууд соо, манай орон болбол, мирэй политикада байдаг туладаа, СССР-эй арадуудай интересүүдтэ өөрынгөө оборонно ба ажахын хүсэшадалые үшөө бүри ехээр шангадхаха уялгатай байна. Манай орон болбол зэбсэгэй зүйлнүүдые ба шухала товарнуудые үйлэдбэрилэн гаргалгаар капиталистическэ оронуудһаа бага бэлэдхэлтэй байжа шадахагүй байна. Бидэнэр болбол, алибүхы испытаниинуудта бүхы талаараа бэлэн байхын тула, хэдэн дахин ехэ хүсэтэй болохо ёһотойбди. Бидэнэр хадаа, ажахын ба мүн военно талаараа үшөө бүри хүсэнтэй орон болохо ёһотойбди. Оронойгоо оборонно үшөө бүри бүхэжүүлхэ, Улаан Арми, Уһан-Сэрэгэй ба Агаарай Флодые бүхэжүүлхэ, тэдэнэй зэбсэгые нарижуулха ба ехэдхэхэ, Улаан Армиие шухала хэрэгсэлээрэнь хангадаг социалистическэ промышленностие бүхэжүүлхэ — манай зорилго. Бидэнэр болбол индустриие саашадань хүгжүүлхын тула, манай гүрэниие бүхэжүүлхын тула бүхы хүсөө гаргаха уялгатайбди. Бидэндэ ехэ металл, нүүрһэн, нефть хэрэгтэй, олон самоледнууд, танкнууд, пушкануud, эсминецнууд хэрэгтэй, олон паровозууд, вагонууд, станогууд, автомобильнууд хэрэгтэй, манай арадай ажахын бүхы һалбаринуудай ехэ продукци хэрэгтэй!

Өөрынгөө эхэороной оборонно хүсэшадалые саашадань бүхэжүүлхын тулада, СССР-эй хүдэлмэришэн анги болбол шухала жертвэнүүдтэ ошохо ёһотой. Манай предприятинууд ба учреждениүүдтэ байгаа одооной 7-6 часай хүдэлмэриин үдэр хадаа советскэ ороной урда байгаа даалгонуудые дүүргэхын тула үшөө дутамаг байна гэжэ, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тоолоно. Тэрбээ капиталистическэ оронуудта хүдэлмэришэн анги болбол буржуазиин туһада сутка соогоо 10-12 час хүдэлмэрилхэ баатай байхадань, манай советскэ хүдэлмэришэн анги болбол мүнөөнэйхиһээ ехээр, наада захыень, 8 час хүдэлмэрилжэ шадаха ба хүдэлмэрилхэшье ёһотой байна, ушарынь, тэрэ хадаа өөртөө, өөрынгөө социалистическэ гүрэндэ, арадай ажал туһада хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө тохёолдоод байгаа условинууд соо бүхы гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдтэ хүдэлмэришэд ба служащинуудай хүдэлмэриин үдэр хадаа уртадхагдаһан ба 8 часай болгогдоһон байха ёһотой гэжэ, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тоолоно. Хүдэлмэриин үдэрэй хэмжээе:

7 часай хүдэлмэриин үдэртэй предприятинууд дээрэ—7 часһаа 8 час хүрэтэр;

6 часай хүдэлмэриин үдэртэй хүдэлмэринүүд дээрэ — хоротой условинуудтай ажалһаа бэшэниинь—6 часһаа 7 час хүрэтэр;

Учреждениин служащинуудта—6 часһаа 8 час хүрэтэр;

16 наһа гүйсэһэн нюурнуудта—6 часһаа 8 час хүрэтэр—урта болгохо шухала.

Предприятинууд ба учреждениүүдтэ хүдэлмэриие 6 үдэр бүриин амаралтын үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэлгэ болбол продукци гаргалгые багадхана гэжэ, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тоолоно. Тэрээнһээ гадна, городто 6 үдэр бүриин амаралтада оролго болбол город ба деревниин ажалшадай хоорондо илгаатай болгоо, юуб гэхэдэ, деревнидэ мүнөө болотор 7 үдэрэй недели байна. Городто гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдтэ 7-үдэрэй неделидэ орохо шухала.

Эдэ хэмжээябуулганууд болбол советскэ ороной ажахын ба оборонно хүсэшадалые саашадань бүхэжүүлгэдэ серьезно алхам болохо байна. Хүдэлмэриин үлүү час ба 7-үдэрэй неделидэ оролго болбол нэмэлтэ тооной продукциие үгэхэ байна гэжэ, эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд бүхэн һайтар мэдэнэ. Хүдэлмэриин үдэрые ба хүдэлмэриин үдэрнүүдэй тоое ехэдхэлгэ хадаа манай орондо хэдэн зуугаад мянган тонно нефть, нүүрһэ, руда ба металл, хэдэн мянган шэнэ станогууд, пушканууд, самоледнууд, танкнууд ба бусад машинануудые, зуугаад миллион түхэригэй үргэн хэрэглэлэй товарнуудые нэмэжэ үгэхэ байна.

Хүдэлмэриин үдэрые 1 час уртадхаһанай һүүлээр, СССР-дэхи хүдэлмэриин үдэр хадаа дэлхэй дээрэ тон богонихон хүдэлмэриин үдэр байһаар зандаа байха юм. Тэрэ хадаа эгээ бүтээсэтэй байха ёһотой.

Манай предприятинууд ба учреждениүүдтэ диилэнхы олонхи хүдэлмэришэд ба служащинууд хадаа өөрынгөө уялгануудта, ажал ба ажалай дисциплинэ тухай законуудые дүүргэлгэдэ үнэн ба сэхээр хандана. Зүгөөр, һаяшаг үйлэдбэри дээрэ ерэһэн залуу хүдэлмэришэд ба служащинуудай зарим хубинь—3-4 процентэнь хадаа, советскэ засагаар усадхагдаһан, хүдэлмэригүйдэлгын үгы байһан ушарые хэрэглэн ба советскэ гүрэнэй тэсэмгэйдэ мэхэ гарган, нэгэ заводһоо нүгөөдэдэнь ошоно, дисциплинын хэрэгые эбдэнэ, үнэн сэхээр хүдэлмэрилхөө хүсэнэгүй, законоор тогтоогдоһон ба арадаар һайшаагдаһан эрилтэнүүдые дүүргэлгэдэ хайша хэрэгээр хандана. Одооной үедэ эдэ летунуудта, прогульщигуудта эсэргүү хэһээлгын хэмжээнүүд шангадхагдаһан байха ёһотой. Хүдэлмэришэн ба таряашанай социалистическэ гүрэн болбол арадай ажахыда эдэ зоной хохидол хэхыень саашадаа тэсэжэ шадахагүй байна. Гүрэн болбол үйлэдбэриин дезорганизаторнуудһаа арадай ажахые хамгаалха уялгатай, арадай интересүүдые хамгаалха уялгатай.

Гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдһээ хүдэлмэришэд ба служащинуудай өөрөө мэдээд гаралга, мүн нэгэ предприятиһаа нүгөөдэдэнь гү, али нэгэ учреждениһээ нүгөөдэдэнь өөрынгөө зорогоор ошолго хоригдоһон байха ёһотой гэжэ, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тоолоно. Гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдһээ өөрөө мэдээд ошоһон, хүдэлмэришэд ба служащинууд болбол судта үгтэхэ ба судай приговорой ёһоор түрмэдэ хаагдаха ёһотой, тиихэдэ прогулщигууд болбол заработна хүлһэнэйгөө зарим хубиие тусгаар болзор соо хаһуулгатайгаар, хүдэлмэрилһэн газартаа баалалтын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха ёһотой гэжэ, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тоолоно.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол хүдэлмэриин үдэрые уртадхаха ба тэрээниие 8 часай болгохо тухай, 6 үдэр бүриин амаралтаһаа 7 үдэрэй неделидэ орохо тухай, предприятинууд ба учреждениүүдһээ хүдэлмэришэд ба служащинуудай өөрөө мэдээд ошолгые хорихо тухай дурадхалтайгаар, СССР-эй правительстводо ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хандаһан байна. Эдэ дурадхалнууд хадаа СССР-эй правительствоор ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр һайшаагдаа.

Ажалай бүтээсэ—энэ хадаа шэнэ общественнэ байгуулалтын илалтада тон шухала, тон главна байна гэһэн Ленинэй үгые һанажа, СССР-тэ ажалай бүтээсын саашадаа ургаха бүхы аргабайдалнуудые бүрин хэрэглэхыень бүхы хүдэлмэришэн ангиие ба бүхы интеллигенциие Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет уряална. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажахын ба оборонно хүсэшадалые дээшэлүүлгэдэ хэрэгтэй продукциие өөрынгөө гүрэндэ ехээр үгэхэ—эгээн энэ хадаа арадай ажахын ямаршье һаа һалбариин труженик бүхэнэй түрүүшын уялга мүн. Советскэ Союзай гражданин бүхэн хадаа, эдэ уялгануудые дүүргэлгээрээ өөрынгөө патриотизмые харуулна, өөрынгөө эхэ орондо преданнэ байһанаа харуулна.

Эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба служащинууд, профессиональна союзуудай бүхы членүүд хадаа эдэ хэмжээябуулгануудые бүрин хүсэд дэмжэхэ, өөрынгөө уялгые социалистическэ эхэ оронойгоо урда үнэн сэхээр дүүргэхэ, социализмын агууехэ ороной экономическа ба оборонно хүсэшадалые саашадань бүхэжүүлхын түлөө тэмэсэлдэ, коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө тэмэсэлдэ, Ленин—Сталинай агууехэ хэрэгэй түлөө тэмэсэлдэ ажалай героизмын шэнэ жэшээнүүдые харуулха байһандань Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет найдаха байһанаа мэдүүлнэ.

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕТ.

Манай арадай интересүүдтэ

Уржадэр, Улан-Удын депогой ба вагонно участогай бүхы хүдэлмэришэдэй, служащинарай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй митинг болобо. Митинг дээрэ социалистическэ транспортын солото хүнүүд-папавинецууд, стахановецууд ба ударнигууд олоороо хабаадалсаа.

Узловой партийна комитедэй секретарь нүхэр Васильев митингые нээхэ зуураа, богонихон үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй һүүлээр, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Илья Бузинаевич Борсоев, ВЦСПС-эй хандалгые сугларагшадта уншаа.

Солото машинист-папавинец нүхэр Асеев болбол өөрынгөө үгэ соо, империалистическэ нохосуудай бузар аашада харюу болгон, оронойгоо оборонно хүсэ шадалые улам бүри бэхижүүлхын түлөө советскэ үнэн сэхэ гражданин бүхэн тэмэсэхэ уялгатай гэжэ мэдүүлнэ.

„Дайниие үүсхэгшэ империалистнууд болбол манай булад хэрэм хилэдэ нэгэтэ бэшэ бута сохюулаа—гээд, нүхэр Асеев үргэлжэлүүлнэ, — хэрбээ тэдэнэр дахяад туршахые һэдээ һаань, бидэнэр урдынхидаал адаляар, тэдэниие бута сохихоор бэлэн байха ёһотойбди, бэлэн байнашьебди"—гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ, үни удаан нэрьемэ аплодисментнүүд орьёлно.

Митингдэ хабаадагшад энэ хэмжээябуулга манай арадай интерестэ бүрин зорюулагдана гэһэн резолюциие нэгэн дуугаар баталаа.

Русакова.

ССР СОЮЗАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

8 часай хүдэлмэриин үдэртэ, 7 үдэрэй хүдэлмэриин неделидэ оролго тухай ба предприятинуудһаа, учреждениүүдһээ хүдэлмэришэд ба служащинуудай өөрөө мэдээд гаралгые хориможолхо тухай

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй табиһанай ёһоор—СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтооно:

1. Бүхы гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдтэ хүдэлмэришэд ба служащинуудай хүдэлмэриин үдэрэй хэмжээе:

7 часай хүдэлмэриин үдэртэй предприятинууд дээрэ—7 часһаа 8 час хүрэтэр;

6 часай хүдэлмэриин үдэртэй хүдэлмэринүүд дээрэ—СССР-эй СНК-гээр баталагдаһан списогэй ёһоор, хоротой условинуудтай профессинүүдһээ бэшэндэнь—6 часһаа 7 час хүрэтэр;

Учреждениүүдэй служащинуудта—6 часһаа 8 час хүрэтэр;

16 наһа гүйсэһэн нюурнуудта—6 часһаа 8 час хүрэтэр ургадхаха.

2. Бүхы гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинуудта ба учреждениүүдтэ, хүдэлмэриие 6 үдэр бүриин амаралтаһаа 7 үдэрэй неделидэ оруулан, неделиин долоодохи үдэрые—гарагай нэгые—амаралтын үдэртэ тоолохо.

3. Гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинуудһаа ба учреждениүүдһээ хүдэлмэришэд ба служащинуудай өөрынгөө зорогоор гаралгые, мүн нэгэ предприятиһаа нүгөөдэдэнь гү, али нэгэ учреждениһээ нүгөөдэдэнь өөрынгөө зорогоор ошолгые хорихо.

Предприятиһаа ба учреждениүүдһээ гаралгые, нэгэ предприятиһаа нүгөөдэдэнь ба нэгэ учреждениһээ нүгөөдэдэнь ошолгые гансал предприятиин директор гү, али учреждениин начальник зүбшөөржэ шадаха.

4. Предприятиин директор ба учреждениин начальник болбол доор заагдаһан ушарнуудта хүдэлмэришэнэй гараха зүбшөөрэл үгэхэ эрхэтэй ба уялгатай, гэбэл:

а) врачебно-ажалай экспертнэ комиссиин тодорхойлолгын ёһоор, эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэн гү, али служащи хадаа үбшэнэй гү, али инвалид болоһоной шалтагаанаар, урдань хэжэ байһан хүдэлмэреэ дүүргэжэ шадахагүй болоһон ба администраци хадаа тус предприяти гү, али учреждениданъ тэрээндэ таараха хүдэлмэри оложо шадахагүй байһан ушарта гү, али үбгэ наһан болоһонһоо пенси абаха болоһон пенсионерэй хүдэлмэреэ орхихоо хүсэһэн ушарта;

в) эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэн гү, али служащи хадаа дээдэ гү, али дунда специальна нуралсалай заведенидэ тэрээниие томилһонтой дашарамдуулан хүдэлмэрилхөө болихо болоһон ушарта.

Эхэнэр хүдэлмэришэд ба служащинуудай нарайлгатай холбоотой амаралта хадаа байһан законой ёһоор үгтэхэ.

5. Гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд гү, али учреждениүүдһээ өөрынгөө зорогоор ошоһон, хүдэлмэришэд ба служащинууд хадаа судтэ үгтэхэ ба арадай судай приговоор 2 һараһаа 4 һара хүрэтэр болзортойгоор түрмэдэ хаагдаха байна.

Гүрэнэй, кооперативна ба общественнэ предприятинууд ба учреждениүүдэй хүдэлмэришэд ба служащинууд хадаа хүндэгүй шалтагаанаар прогул хээ һаа, судтэ үгтэхэ ба арадай судай приговорой ёһоор, заработна хүлһэнэйгөө 25 процент хүрэтэр хаһагдалгатайгаар, байһан газартаа баалалтын хүдэлмэри хэхээр судлагдаха байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, хүндэгүй шалтагаанаар прогул хэһэнэй түлөө уялгата гаргалгые болюулха.

Энэ статья соо заагдаһан, бүхы хэрэгүүдые 5 үдэрһөө удаан бэшэ болзор соо хаража үзэхыень ба энэ хэрэгээр абтаһан приговорые дары гүйсэдхэхыень арадай судуудта дурадхаха.

6. Предприятинуудай директорнүүд ба учреждениүүдэй начальнигууд болбол предприятинуудһаа ба учреждениүүдһээ өөрынгөө зорогоор гараһанда гэмтэй нюурнуудые ба хүндэгүй шалтагаанаар прогул хэһэндэ гэмтэй нюурнуудые судта үгэхэһөө зайлһанайгаа түлөө судай харюусалгада хабаадуулагдаха гэжэ тогтоохо.

Учреждениүүдһээ ба предприятинуудһаа өөрынгөө зорогоор ошожо, законһоо бэеэ далдалагша нюурнуудые хүдэлмэридэ абаһан, предприятинуудай директорнүүд ба учреждениүүдэй начальнигууд хадаа судай харюусалгада хабаадуулагдаха байна гэжэ мүн тогтоохо.

7. Энэ указ 1940 оной июниин 27-һоо эхилээд хүсэндөө ороно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Эхэ оронойгоо хүсэ шадалые улам —бүхэжүүлхын түлөө

Социалистическэ Бурят-Монголой гигант—Паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, служащинар, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй хандалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Июниин 26-да тус заводой хэдэн мянгаад хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар митинг болоһон байна. Митингые партийна комитедэй секретарь нүхэр Зобов нээгээ.

ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь нүхэр Бирюков хандалгые уншаба. Сугларагшад хадаа энээниие энсо анхаралтайгаар шагнаһан байна. Константин Александрович болбол ПВЗ-эйн хүдэлмэришэдые үшөө шэнэнүүд амжалтануудые туйлахыень уряалба.

Үгэ хэлэгшэд болбол инаг эхэ оронойгоо улам һалбаран бадархын ба оборонно хүсэ шадалыень бүри бэхижүүлхын түлөө зорюулагдаһан, гайхамшагта хандалгые халуунаар дэмжэбэ.

Стахановец нүхэр Водолазченко өөрынгөө выступлени соо, капиталистическэ гүрэнүүдэй шуһата ябуулганууд тухайда тогтон хэлэхэ зуураа: „Ямаршье гэнэтын аюулда бидэнэр хадаа үглөөшье, мүнөөшье бэлэн байха ёһотойбди"—гэжэ мэдүүлбэ. Саашань, нүхэр Водолазченко болбол коллективэйгээ зүгһөө тус хандалгые һайшаажа, үйлэдбэри дээрээ эрхимээр хүдэлмэрилхые найдуулаа.

Тэрэнэй һүүлээр, кузнечнэ цехын түрүү стахановец нүхэр Ковалев, мастер Парахин, цехын начальник нүхэр Семенов, Крыжановский ба бусад үгэ хэлэһэн байна.

Бүхэзаводой митинг дээрэ нэгэн дуугаар абтаһан резолюци соогоо, мирэй Сталинска политикые бүрин һайшааха зуураа иигэжэ бэшэнэ: „7 үдэрэй неделиие ба хүдэлмэриин 8-часай үдэрые бээлүүлгэ болбол манай Советскэ ороной хүсэ шадалые улам бүри бэхижүүлхэ байна; энэ хадаа ехэ металл, нефть, нүүрһэ ба олон танкнуудые, самоледнуудые паровозуудые, вагонуудые үйлэдбэрилгэдэ туһалха.

Манай эхэ ороной ажана амгалан байдалые ба хүсэ шадалые бүхэжүүлгэдэ зорюулагдаһан мирэй Сталинска политика мандаг!

Арадуудай инаг хани нүхэр, агуухэ вождь Сталин мандаг!"

Халуунаар дэмжэнэбди

Июниин 26-най үдэшын 6 часта шэлэй заводой хүдэлмэрилэгшэд, служащинар ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй митинг болоо. Тус митинг дээрэ 400 гаран хүн хабаадалсаба.

ВЦСПС-эй хандалга тухайда партиин Обкомой түлөөлэгшэ нүхэр Кашаровай доклад хэһэнэйнь һүүлээр заводой мастер-стахановец нүхэр Баранов, мастер-стахановец, ВКП(б)-эйн член нүхэр Рылов, цехын начальнигай туһалагша инженер нүхэр Сидорова ба бусад үгэ хэлэжэ, предприятинууд, учреждениүүдтэ ажалай дисциплиные һайжаруулха тухайда тус хэмжээябуулгануудые нэгэн дуугаар, халуунаар дэмжэһэн, өөһэдынгөө хүдэлмэриин үйлэдбэриин бүтээсые улам дээшэлүүлхэ ба ажалай дисциплиные һайжаруулха тухай мэдүүлбэд.

Үгэ хэлэгшэдэй һүүлээр, митинг дэлгэрэнгы резолюци абаба. Өөһэдынгөө тогтоол дотор, шэлэй заводойхид иигэжэ бэшэнэ: „...Бидэнэр, энэ үдэр ВЦСПС-эй хандалгые тон халуун һайшаалаар угтажа. 1940 оной III ба IV кварталай планууды 120 процент дүүргэхэ; лодырьнуудтай хайра гамгүй тэмэсэхэ ба заводой хүдэлмэришэдэй дунда оборонно-массова хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ гэжэ уялга абанабди".

Бурят-Монголой хүдөө ажахын түрүүшүүл, ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй указаар орденууд ба медальнуудаар шагнагдагшад.

(Пестеревэй фото).

СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Экономсоведэй 1940 оной июнин 8-най удэрэй №914 тогтоолоор баталагдаба

БМАССР-эй КОЛХОЗУУДААР, КОЛХОЗНО АЙЛНУУДААР, УМСЫН АЖАХЫНУУДААР ГУРЭНДЭ ТУШААГДАХА КАРТОФЕЛИИН УЯЛГАТА ТУШААЛГААР РАЙОН БУХЭНЭЙ ЖЭЛЭИ НОРМОНУУД ТУХАЙ

БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн Обкомой тогтоол

„Колхозуудаар, колхознигуудаар ба үмсын ажахынуудаар гүрэндэ тушаагдаха картофелиин уялгата тушаалга тухай“ СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолтой зохилдуулан, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй ба ВКП(б)-эйн Обкомой Бюрогой тогтоохонь:

Колхоздо бэхилэгдэһэн тарянай газарай гектар бүриһөө колхозуудаар, колхознигуудаар ба үмсын ажахынуудаар гүрэндэ тушаагдаха картофелиин уялгата тушаалгын нормые, 1940 оной ургасаһаа эхилэн, район бүхэндэ дунда жэшээгээр тогтоохо (килограммаар):

АЙМАГУУД	Колхозуудаар тарянай газарай гектар бүриһөө тушаагдаха картофелиин уялгата тушаалгын жэлэй нормонь (килограммаар)		Картофелиин тарилгын планай нэгэ гектарһаа тушаагдаха уялгата тушаалгын жэлэй нормонь (центнерээр)	
	МТС-ээр хангагдадаг колхозуудаар	МТС-ээр хангагдадаггүй колхозууд	Колхозно айлнуудаар	Үмсын ажахынуудаар
Иволгын	27	31	8	11
Тарбагатайн	27	—	8	11
Заиграйн	26	30	8	11
Кабанскын	26	30	8	11
Кяхтын	18	21	7	11
Мухар-Шэбэрэй	17	19	7	11
Бичурын	15	17	7	11
Зэдын	7	8	4	11
Селенгын	7	8	4	11
Баргажанай	2	2,3	3	11
Закаменай	2	2,3	4	11
Тунхэнэй	2	2,3	4	11
Яруунын	—	2	3	11
Баунтын	—	2	—	11
Хойто-Байгалай	—	2	—	11
Хориин	—	2	3	11

БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ

ВКП(б)-эйн Обкомой секрстарь С. ИГНАТЬЕВ

СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Экономсоведэй 1940 оной июнин 8-ай удэрэй тогтоолоор баталагдаба

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй КОЛХОЗУУДААР ГУРЭНДЭ ТУШААГДАХА ТАРЯНАЙ УЯЛГАТА ТУШААЛГААР РАЙОН БУРИИН ЖЭЛЭЙ НОРМОНУУД ТУХАЙ

БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)эйн Обкомой тогтоол

„Гүрэндэ колхозуудаар ба үмсын ажахынуудаар тушаагдаха тарянай уялгата тушаалга тухай“ СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1940 оной апрелиин 11-нэй тогтоолтой зохилдуулан, БМАССР-эй СНК ба ВКП(б)-эйн ОК-гэй Бюрогой тогтоохонь:

1. МТС-ээр хангагдадаг колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха тарянай уялгата тушаалгаар район бүриин жэлэй нормые баталха (тарянай газарай гектар бүриһөө килограммаар):

АЙМАГУУД	Гүрэндэ тушаагдаха тарянай уялгата тушаалгаар жэлэй нормонь	ТЭРЭ ТООДО Шэниисэ	Бобово культура	Гречуха	Просо	Рожь
Бичурын	60	34	0,5	1,0	1,3	11
Мухар-Шэбэрэй	60	32	0,6	1,0	1,3	16
Кабанскын	57	32	0,5	—	0,3	10
Тарбагатайн	57	31	0,3	1,0	1,0	13
Тунхэнэй	54	25	—	—	—	14
Хориин	54	22	—	0.7	0,4	18
Баргажанай	53	31	0,2	—	—	12
Кяхтын	53	25	0,3	1,0	1,0	9
Зэдын	45	21	0,4	1,0	0,9	10
Заиграйн	45	17	—	0,6	0,3	17
Иволгын	45	23	0,4	0,6	0,3	10
Селенгын	44	17	0,2	—	—	12
Яруунын	43	9	—	1,0	—	17
Закаменай	43	14	—	—	—	11
МТС-ээр хангагдадаггүй колхозууд						
Баунтын	30	9	—	—	—	10
Хойто-Байгалай	30	8	—	—	—	10

2. МТС-ээр хангагдадаггүй колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха тарянай уялгата тушаалгын нормонь тус районой МТС-ээр хангагдадаг колхозуудта тогтоогдоһон нормоһоо 15 процент үлүү байха ёһотой гэжэ тогтоохо.

3. Үмсын ажахынуудаар ба кооперированнэ бэшэ кустарьнуудаар гүрэндэ тушаагдаха уялгата тушаалгын нормые тус районой МТС-ээр хангагдадаг колхозуудта тогтоогдоһон нормоһоо 0,6 центнер дээшээ байхаар тогтоохо.

4. Райондоо тогтоогдоһон бүхы орооһото культурануудай ба гол культура бүхэнэй уялгата тушаалгын хэмжээе наряар сахижа, СССР-эй бэлэлхэлэй Наркомадай, Бурят-Монголой АССР-дэхи этигэмжэтын баталамжатайгаар, таряа тушаалгын нормые колхозуудтаа жэшэжэ хубааха эрхые Закаменай ба Яруунын райсоведүүдэй исполкомуудта олгохо.

5. Окиин районой колхозуудые ба үмсын ажахынуудые гүрэндэ таряа тушаалгаһаань сүлөөлхэ.

БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ.

ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь С. ИГНАТЬЕВ.

Хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкын „Овощеводство“ павильондо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай, „Улаан Эрхирэг“ колхозой овощевод бригадир Намсарай Цыдыпов болбол павильоной хушалтатай участогай мастер Н. А. Зайцевһаа консультаци абажа байна. Цыдыпов болбол 1938-1939 онуудта гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 141 центнер огурцы хуряаһан байна.

(ТАСС-ын фото-клише).

СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Экономсоведэй 1940 июниин 17 удэрэй №1102 тогтоолоор баталагдаба

1940 ОНДО ГУРЭНДЭ КОЛХОЗУУДААР ТУШААГДАХА УБҺЭНЭЙ УЯЛГАТА ТУШААЛГЫН НОРМОНУУД ТУХАЙ

БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн Обкомой тогтоол

„Гүрэндэ колхозуудаар тушаагдаха үбһэнэй уялгата тушаалга тухай“ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй ба ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй тогтоолтой зохилдуулан, БМАССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ОК-гэй тогтоохонь:

1. Үбһэ тушаалгаар республиканска дундуур нормые хэбээрэнь үлээжэ, 1940 ондо колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха үбһэнэй уялгата тушаалгаар район бүриин нормые тогтоохо (гектарһаа килограммаар):

Аймагуудай нэрэ	Тарянай газарһаа тушаагдаха нормонь.	Сабшалангһаа тушаагдаха нормонь.
Баргажанай	10	60
Бичурын	10	75
Зэдын	10	45
Яруунын	10	50
Заиграйн	10	70
Закаменай	10	60
Иволгын	10	70
Кабанскын	10	100
Кяхтын	10	61
Мухар-Шэбэрэй	10	75
Селенгын	10	45
Тарбагатайн	10	100
Тунхэнэй	10	60
Хориин	10	60

2. СССР-эй СНК ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1940 оной майн 27 үдэрэй тогтоолой 4 пунктын үндэһэ һуури дээрэ, алад хойто аймагууд: Баунтын, Хойто-Байгалай ба Окиин аймагуудые 1940 ондо гүрэндэ үбһэ тушаалгаһаань сүлөөлхэ.

3. Колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха үбһэнэй уялгата тушаалгые дүүргэлгэ хадаа сентябриин 1 хүрэтэр 75% ба январиин 1-һээ оройтонгүй бүрин дүүргэхээр ябуулагдаха ёһотой гэжэ тогтоохо.

БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ

ВКП(б)-эйн ОК-гэй секретарь С. ИГНАТЬЕВ.

СССР-эй Наркомземээр баталагдаба, 1940 оной июниин 7-ой үдэрэй, № 550 приказ

1940, 1941 ба 1942 ОНУУДТА БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР ДОТОР АРҺАНАЙ СЫРЬЕ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ ЖЭШЭХЭ НОРМОНУУД ТУХАЙ

БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн Обкомой тогтоол

„Арһанай сырье бэлэдхэлгые һайжаруулха тушаа хэмжээ-ябуулганууд тухай“ СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй 1940 оной апрелиин 20-ной тогтоолтой зохилдуулан, БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн Обкомой Бюрогой тогтоохонь:

1. СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй 1940 оной апрелиин 20-ной үдэрэй тогтоолоор баталагдаһан, арһанай сырье бэлэдхэлгээр республиканска дундуур нормые хараадаа абалсажа, колхоздо бэхилэгдэһэн газарай хэмжүүриин (тарянай газар, тэрэ тоодо: садууд ба огородууд, сабшалан ба бэлшээри оролсоно) 100 га бүриһөө 1940, 1941 ба 1942 онуудта колхозуудаар гүрэндэ арһанай сырье тушааха уялгата тушаалгын район бүриин жэлэй нормые диференцировоннээр тогтоохо гэбэл (арһанай тоогоор):

АЙМАГУУД	Ехэ арһанууд 1940	1941	1942	Дунда зэргын арһанууд 1940	1941	1942	Ямаанай арһанууд 1940	1941	1942	Гахайн арһанууд 1940	1941	1942
Баргажанай	1,8	2,3	2,4	0,4	0,4	0,3	3	6	6	0,5	1	1
Бичурын	1,7	2,0	2,2	0,3	0,3	0,3	3	6	6	0,8	1,2	1,2
Зэдын	1,0	1,5	1,8	0,2	0,2	0,3	3	7	6,5	0,4	1,0	1,0
Яруунын	1,5	2,0	2,2	0,3	0,3	0,3	2	4,5	6	0,4	1,0	1,0
Заиграйн	1,7	2,0	2,4	0,3	0,3	0,3	4	7	6	0,5	1,0	1,0
Закаменай	1,7	2,3	2,4	0,4	0,3	0,3	2	4,5	6	0,4	1,0	1,0
Иволгын	1,7	2,3	2,3	0,4	0,3	0,3	3	6	6	0,5	1,0	1,0
Кабанскын	1,5	2,3	2,3	0,4	0,3	0,3	1	1,5	3	0,6	1,1	1,2
Кяхтын	1,4	2,0	2,2	0,3	0,3	0,3	3	6	6	0,5	1,0	1,0
Мухар-Шэбэрэй	1,7	2,0	2,2	0,2	0,3	0,3	3	6	6	0,8	1,0	1,0
Селенгын	1,5	2,0	2,2	0,2	0,3	0,3	4	7	6,5	0,4	1,0	1,0
Тарбагатайн	0,8	1,5	2,2	0,3	0,2	0,3	3	6	6	0,8	1,3	1,2
Тунхэнэй	1,8	2,3	2,4	0,4	0,4	0,3	3	7	6	0,5	1,0	1,0
Хориин	1,8	2,3	2,4	0,4	0,4	0,3	4	7	6,5	0,5	1,0	1,0
Окиин	1,8	2,3	2,4	0,4	0,3	0,3	3	6	6	—	—	—
Баунтын	0,8	1,5	1,8	0,2	0,2	0,3	0,5	2	2	—	—	—
Хойто-Байгалай	0,8	1,5	1,8	0,2	0,2	0,3	0,5	2	2	—	—	—
Дундуур нормонь	1,5	2,0	2,2	0,3	0,3	0,3	3,0	6	6	0,5	1,0	1,0

2. СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолой ёһоор, 1940 ба 1941 онуудта колхозно айлнуудта тогтоогдоһон арһанай сырье тушаалгые хубааха нормые дүүргэлтэ болгохоор баталха, айл бүхэнһөө (штукаар):

	Хони ба ямаанай арһанууд	Гахай арһанууд
Колхозно айлнууд	0,5	1
Үмсын айлнууд	1, 0	1

3. Хойто аймагуудта (Баунтын ба Хойто-Байгалай) уполнаркомзагай аппарадууд үгы байһан ушарһаань, хамаг бэлэдхэлэй хүдэлмэриие, тушаагшадта уялгынь барюулха ба эдэ аймагуудта арһанай сырье бэлэдхэхэ план дүүргэлгые хангаха үүргые потребкооперациин системэдэ даалгаха.

БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ.

ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь С. ИГНАТЬЕВ.

Модо урадхалгада хүдэлмэришэдэй хүсые элсүүлхэ

Зэдын, Тарбагатайн, Хориин, Кабанскын ба Заиграйн аймагууд модо урадхалгада хүдэлмэришэдэй хүсые мүнөө хүрэтэр хүсэд гаргаадүй.

Тээд тус аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энээндэ анхаралаа багаар табина. Зарим сельсоведүүдэй ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр лесосплавай конторотой баталһан договорнуудаа хүсэндэнь хүргэнэгүй.

Илангаа, Заиграйн аймагай колхозууд хүдэлмэришэдые модо урадхалгада гарганагүй. Планиинь оройдоо 20 процент дүүргэгдээд байна. Хориин аймаг 450 колхознигуудые Дээдэ-Худанай урадхалгын пунктда томилхо аад, миил 220 хүниие табяа. Энээн дээрэһээ, урадхалгын хүдэлмэри тус участогта тон һула темптэй.

Темникскэ (Селенгэ) урадхалгын участогта Зэдын аймагһаа 470 хүнүүд ерэхэ ёһотой аад, миил 255-нь хүдэлмэрилжэ байна.

Улан-Удын конторын мэдээлдэ, 100 хүниие Кабанскын аймаг гаргаха байһанаа, харин гушаад хүдэлмэришэдээр хизаарлаба. Тарбагатайн районой колхознигууд планаа 29 процент дүүргээ.

Республикын олонхи леспромхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдалайнь ба эдихэ ууха зүйлнүүдэйнь условинууд хангалтагүй. Модо урадхагшадта культурна амаралтын условинууд байгуулагдаагүй. Улаан булан, клубууд энэ сезон соо хүдэлмэреэ тон һулаар ябуулна.

Ойрын саг соо Бурмонголлестрест хадаа хүдэлмэришэдэй сүлөөтэй сагаа культурна зохидоор үнгэргэхынь тула шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Гэхэтэй хамта, бүхы колхозууд болбол планайгаа ёһоор хүдэлмэришэдэй хүсые модо урадхалгада дары сагаа хүсэдөөр гаргаха уялгатай.

Б.-М. искусствын декадада бэлэдхэл

Арадай дуунууд ба плясконуудай ансамбль

Арадай творчествын Байшангай линеэр, хэдэн һарын саана арадай дуунууд ба плясконуудай ансамбль эмхидхэгдэһэн байна, тэрээндэ городой предприятинууд, учреждениинүүдһээ эрхим дуушад һайн дураараа ороо.

Ансамбль болбол городой сад соохи театрта һаяхан амжалтатайгаар выступалба. „Цыганска танец“ болбол харагшадые тон ехээр һонирхуулаа. „Яблочка“ гэжэ матросуудай танец һайнаар гүйсэдхэгдэһэн байна. „Поднятая целина“ гэжэ опероһоо абтаһан „Казагуудай дуун“, тэрэшэлэн Сталин тухай дуунууд гайхамшагаар дуулагдаа.

Мүнөө, 47 хүнэй составтай, дуунууд ба плясконуудай ансамбль болбол Кэбанскын райондо гаража, 5 концертнүүдые үгэбэ. Тэндэ энэ ансамблиие 2500 гаран хүнүүд хараһан байна.

Ленинэй бюстые зэдээр бүтөөбэ

Бурят-Монголой искусствын декадада бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, Закаменай аймагһаа урягаар асарагдаһан дархан нүхэр Тубчинов болбол Ленинэй бюстые зэдээр бүтөөбэ. Мүнөө мүнгэн һэлмэ хэжэ байна. Мүн тэрэшэлэн, Хориин аймагһаа урягаар ерэһэн һылүүршэ нүхэр Бодеев болбол Ленин ба Сталинай портредүүдые модоор бүтөөжэ дүүргээ.

Яруунын аймагта байдаг дархан нүхэр Намсарай Очиров яһаар ба модоор шатарнуудые хэжэ байна.

Депутадуудта зорюулагдаһан концерт

Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин арадай инструментнүүдэй оркестр болбол БМАССР-эй Верховно Соведэй IV сесситэй дашарамдуулан депутадуудта зорюулжа, дирижер И. Л. Рык гэгшын хүтэлбэри доро концерт үгэһэн байна.

Оркестр болбол бурядай залуу композитор Ямпиловай зохёоһон „Пастухнуудай танецые“, композитор Морошкинай „Колесуха“ танецые гүйсэдхөө.

Театрай туһалалгын составай балетна таһагта һурагша нүхэр Красовская болбол пляскые гайхамшагаар наадаба. Тэрэнэй һүүлдэ, бүхэсоюзна эстрадын солистнууд роялиин хүгжэм доро элдэб дуунуудые дуулаһан байна.

Домогой дуун*)

Саяан уулын бооридо
Һайхан Байгал тунгалан.
Саада наада эрьедэнь
Һуудал байдал амгалан.
Үргэн эрхэ олгуулһан,
Үндэр нэрэтэ Сталин.

* *
*

Хойто майлын үбэрһөө
Колхоз айлайм тарялан.
Конституциин доторһоо—
Хододоо мүнхэ жаргалан.
Эдэ бүгэдые олгуулһан
Эсэгэ булад Сталин!

*) Хэжэнгын сомоной, „Комсомол“ колхозой член, Бурят-Монголой декадын бэлэдхэлдэ хабаадалсагша, урданай дууша, 43 наһатай Найданай Цэдэб зохёобо.

Харюусалгата редакторые орологшо Ц. ОЧИРОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландарашвили, 19. Телефоны: отв. редактора—3—23; секретариата—3—44; отделы партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдел—7-55; отделы кадров и писем—5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 3145